

CON “GOPHER” TRONG VƯỜN

Nguyễn Sĩ-Tuất

Nếu vườn của bạn bị những con gophers hay moles đóng đô thì bạn có thể thuê một công ty chuyên về pest control để giải quyết. Hoặc là bạn có thể theo phương pháp trong bài này, dùng một số vật liệu rẻ tiền có bán tại các tiệm vật liệu xây dựng và làm vườn như Home Depot, OSH, Lowe’s ... Bài này viết ra có mục đích chia sẻ với các bạn một kinh nghiệm bản thân trong việc đánh đuổi một con gopher, với những hiểu biết tham khảo trên Internet và sách chỉ dẫn làm vườn. Cuối bài sẽ có một bảng tính chi phí liên quan đến vấn đề này.

TÌNH TRẠNG CỦA VƯỜN.

Một buổi sáng đẹp trời, tôi ra vườn đằng sau nhà tính xem cây bưởi đã ra hoa chưa thì thấy cây ấy bị bật gốc giống như bị nhổ cả gốc lên. Sau này mới biết là đất phía dưới cây bị con gopher (trong bài này tôi gọi là con gopher cho ngắn gọn) đào hố làm cây bưởi bị đổ xuống. Cây bưởi được trồng sát rìa một thảm cỏ để cùng được tưới nước với cỏ trong hệ thống phun. Sau đó vài bữa lại thấy ngay trên thảm cỏ có 4 chỗ đường kính khoảng 10cm đến 15 cm, mỗi chỗ cách nhau chừng 1m, cỏ đang xanh tươi tự nhiên biến mất. Thay vào đó là một lớp đất không cao lắm, chừng 1-2cm thôi, như được đưa từ dưới lên mặt đất. Nghi ngờ có một con vật nào đó ở dưới lòng đất thỉnh thoảng lên kiếm ăn trên mặt đất vào ban đêm, tôi lấy một cây tre nhỏ chọc một lỗ vào lớp đất mới đào đó và dùng vòi nước xịt thẳng vào. Chẳng thấy con nào chạy ra cả, tôi xịt thêm thuốc trừ sâu cũng không thấy động tĩnh gì. Vài bữa sau, lại thấy vài chỗ như thế, tổng cộng lại có tới hơn chục hố. Tuy gọi là hố nhưng con vật (hay những con vật) quái ác

kia mỗi khi đào hang dưới đất thì đẩy đất lên thành thừ bít luôn cả miệng hố, Nó biến mỗi chỗ nó đào đang là cỏ tươi trở thành một miếng đất khô, đường kính khoảng 10-15cm. Thảm cỏ, do đó, trông loang lổ xấu hẳn đi. Và đây máy cắt cỏ cũng bị khó khăn hơn.

Hỏi một số láng giềng thì được biết họ cũng bị vấn đề này từ cả năm trước, chỉ có điều lạ là sao bây giờ nhà tôi mới bị ? Họ còn nói đùa rằng có lẽ mấy con vật kia bị họ tiêu trừ, hết đất làm ăn, nên chạy qua sân sau nhà tôi ! Hiện tượng này thường thấy tại những nơi nào đất rộng, hoặc cạnh những công viên, sân golf, có nhiều cây cỏ, là môi trường sinh sống cho những con moles, gophers (có tự điển Anh-Việt dịch chung là chuột chũi nhưng không đúng vì con gopher không thuộc giống chuột, chỉ sống dưới đất và chỉ ăn cỏ, lá, đợt non, và rễ cây). Phải có đủ thức ăn, nghĩa là đất trồng cây cỏ phải nhiều hơn đất xây nhà, vì những con này rất háu ăn mỗi ngày cần ăn một lượng thức ăn lớn. Trung bình có chiều dài từ 12cm tới 25cm, lông màu đen, nâu, tùy vùng. Chúng thường sống ở những nơi có nhiều cây cỏ và đất tốt – chính là những nơi chúng ta hay vun bón chăm sóc cho cây cỏ được tốt tươi !!

Bài này chủ yếu viết về con gopher, dựa trên kinh nghiệm bản thân, có tham khảo thêm tài liệu trên Internet, đặc biệt tài liệu của các trường Đại Học Nông Nghiệp Mỹ, và các sách viết về gardening như cuốn Sunset Western Garden Book 7th edition. Còn về con mole, tài liệu trên Internet rất nhiều, xin tìm kiếm bằng cách đánh chữ mole control vào chỗ address của Internet browser, sẽ có hàng trăm tài liệu để tham khảo.

NHỮNG PHƯƠNG PHÁP TỔNG KHỨ CON GỐF.

Đúng ra, trên phương diện môi sinh, con gốf và con mole rất tốt cho việc quân bình hệ thống môi sinh. Nó làm tăng sự thông thoáng của đất và giúp đất lưu chuyển dễ dàng từ tầng lớp trên xuống dưới và ngược lại.

Có nhiều cách để trừ bọn chúng, một dựa trên việc giảm bớt thức ăn của chúng để chúng “don nhà” đi chỗ khác, một dựa trên việc đánh bẫy, giết chết hay rải những chất chúng “ghét” như castor oil là một loại thuốc nhuận trường có bán trong những tiệm thuốc tây.

1. GIẢM BỚT THỨC ĂN CỦA CHÚNG. Tìm cách giảm bớt những cây nào có thể cung cấp thức ăn cho chúng như tiêu diệt cỏ dại, hoặc tìm cách thay đổi các cây trồng.

2. TIÊU DIỆT Dùng bẫy thú có bán tại các tiệm như OSH, Wal-Mart, Home Depot. Những bẫy này phải đặt đúng trong các đường hang hỏ của chúng. Hoặc dùng thuốc độc. Hoặc dùng những thỏi gas như The super gasser giant destroyer của hãng Atlas chemical corp. khi đốt sẽ phun khói sulfur và sodium nitrate vào các hang hỏ. Những thứ này đều có thể mua tại các tiệm vừa nói hoặc tại các tiệm bán những dụng cụ làm vườn.

3. XUA ĐUỐI RA KHỎI VƯỜN . Cho vòi nước xịt nước thật nhiều để gốf ngộp phải chạy ra. Một số tác giả đề nghị một số những dụng cụ phát ra siêu âm hoặc một số mùi vị nhưng việc áp dụng chưa được phổ biến vì kết quả chưa được kiểm chứng rộng rãi. Hoặc có thể dùng những công thức sau đây, lấy từ những vật liệu sẵn có trong nhà hay dễ mua tại tiệm:

A. Formula by: Jerry Baker, "The Garden Time" program Jerry Baker Formula:

○ 1 cup castor oil 2 teaspoons Alum

○ 1 cup liquid dish soap

○ 1 cup human urine

Put in 20 gallon hose end sprayer, sprayer dose ratio, water evaporates.

B. Công thức của Ohio State University - College of Food, Agriculture and Environmental Sciences, The University of Georgia College of Agricultural and Environmental, cũng tương tự:

○ 3 oz. of castor oil

○ 3 tablespoons liquid detergent

Place in blender and blend until frothy. Add 8 tablespoons of water and blend again till frothy

Using a 15 gal. Ortho hose end sprayer, put 15 tablespoons of castor oil mix in jar. Fill remainder of jar with water. Attach sprayer to your hose and spray castor oil solution to the entire lawn and garden area. Apply while walking at a slow pace.

Castor oil là thuốc nhuận trường bán tại các tiệm thuốc tây.

Công thức trên áp dụng cho những con moles nhưng tôi thấy con gốf cũng sợ nước xà bông (loại dishwashing liquid nhiều bọt). Thực ra, theo tôi, con thú nào cũng sợ uống nước xà bông và thuốc nhuận trường !

THỰC TẾ ÁP DỤNG.

Tôi đã dùng những phương pháp sau:

1. Lúc đầu, không muốn sát sinh, theo đúng phương châm “sống và để mọi vật (cùng) sống” (chung cho vui), tôi đã thử xịt nước xuống các lỗ con vật mới đào. Nhưng chẳng biết chúng có bị ngộp hay không mà chẳng thấy ngoe nào nhảy ra ! Tôi hờm sẵn đủ mọi dụng cụ nào gãy tay, nào gậy, phòng hờ nó nhảy lên thì dùng gậy đập đập chung quanh cho chúng sợ... nhưng tiếc quá chẳng có dịp dùng tới. Sau đó, tôi tới Wal-Mart mua một xô nhang đốt lên, rồi dùng máy xấy tóc mượn của bà xã, thậm chí huy động cả máy blower thổi (lá) hi vọng nó bị ngộp nhưng cũng chẳng thấy vật nào bò lên. Tới mức tôi bắt đầu nghi ngờ rằng dưới đất chẳng có con vật nào cả; đất có thể đã được vật nào đó đùn từ bên cạnh qua!

2. Tiếp theo một tuần, thấy một số hỏ mới, tôi đành phải mua loại super gasser, giant destroyer, vừa nói ở trên, mỗi hỏ tôi đốt thử 1 thỏi gas dài chừng 12cm. Hi vọng nếu không tận diệt thì

cũng làm chúng hoảng sợ và dọn nhà đi nơi khác. Để lương tâm khỏi cắn rứt, trước khi đốt, tôi khẩn thềm “rằng thì là, cực chẳng đã, mới phải dùng hạ sách dã man này xin quý vị thông cảm” ! Đốt cho 4 hố cách nhau 3 ngày mà áp tai vào đất lắng nghe cũng chẳng thấy “nó” bị ho hen hay nghẹn thở - và cũng chẳng biết có “nó” không ? Đốt thời đầu thấy hơi hộp “dễ sợ” như đốt pháo đùng, lo rằng thời gas tự nhiên nổ đánh đùng một cái có khi rắc rối to. Nhất là nhà sản xuất chỉ cam đoan có 5 giây sau khi đốt ngòi, để...chạy. May quá, sau 5 giây, quả nhiên nó chỉ xì ra như pháo xì vậy thôi. Lúc đó tôi mon men lại lấp ngay hố, nên khói không xì trên mặt đất nhiều. Mùi sulfur có phảng phất đâu đây nhưng không đến nỗi làm phiền hàng xóm láng giềng.

3. Coi bộ gas chẳng “ăn ảnh”, tôi quay trở về phương pháp số 3, lần này áp dụng công thức B của Ohio State University đã nói ở trên, chưa dám dùng công thức A của Jerry Baker vì nó có vẻ bán “khai” thế nào ấy !

KẾT QUẢ THỰC TIỄN

Sau khi dùng dung dịch soap/castor oil nói ở đoạn 3 trên đây xịt vào lỗ mới đào được khoảng 1 phút thì đột nhiên một con vật dài chừng 20cm nhảy vọt lên khỏi miệng hố rồi chạy ra ngoài sân cỏ. Sẵn có vòi xịt nước tôi liền hướng dẫn vòi nước có cả xà bông và castor oil vào nó nhưng không trúng; nó tiếp tục chạy trốn lên sườn đồi.

Sau một vài giây sững sờ đứng ngẩn tò te, tôi bỏ vòi nước xuống và hùng hục đuổi theo, bạo dạn thêm nhờ đang đi giày. Con gopher chạy tương đối chậm có thể vì đã bị xà bông làm cay mắt và đã uống thuốc “nhuận trường” castor oil khá no bụng. Nó chạy trên phần đất chúng tôi đang trồng hoa có nhiều chỗ rộng để trồng chưa trồng trọt, nghĩa là tôi còn nhiều cơ may để “thanh toán”. Đuổi theo trên 10m thì tôi bắt kịp chỉ còn cách xa nó 1m. Nó ngừng lại quay nhìn tôi và nhe hàm răng ra, thấy khiếp ! Đúng lúc đó tôi lại khám phá thêm một điều là trong tay không có một tác sắt, và chẳng có gang bảo vệ !

Thế là đã giơ chân lên tính đạp nó (cho nát như ra) tôi lại từ từ hạ cẳng xuống để quay trở lại hố cũ lượm cái xẻng xúc đất rồi hùng dũng trở lại chiến trường. Đầu xẻng này nhỏ bằng bàn tay, chỉ cần xoay một chút là có thể tháo ra khỏi cái cán gỗ một cách dễ dàng.

Nó chưa chạy xa, nên tôi lại gần nó không khó khăn lắm. Đứng lùn người xuống trong thế chuẩn bị tôi vung xẻng lên nhắm vào đầu nó, chẳng ngờ bị hụt. Nó cảm thấy nguy hiểm hơn trước nên lại co giò chạy nữa. Tôi vội vàng đuổi theo sát. Lần nhì, nhắm thật kỹ và vọt thật mạnh, đồng thời nhủ thầm chẳng lẽ trái banh golf nhỏ hơn nó mà còn đánh trúng sao mục tiêu này lớn hơn mà lại trật được. Quả đúng như vậy, “véo” một cái, tôi thấy một vật nhỏ bay đi xa cả vài chục thước. Mặt khác, lại cảm thấy tay hơi nhẹ đi, nhìn kỹ hóa ra là vật bay đi là cái đầu xẻng nhỏ còn tay mình chỉ cầm cái cán gỗ !

Cách xa tôi hơn 2m hơi xéo về phía trái, một vật đen xì nằm thẳng cẳng, đó là con gopher.

KẾT LUẬN TAM THỜI

Những loại gophers, moles có thể trị được nhưng muốn chúng khỏi quấy rầy ta nữa, cần có sự kiên nhẫn và nhất là phải có những hành động tiếp theo. Như khi đã “hạ” xong con gopher, cần xem xét hàng ngày thấy có đồng đất nào khả nghi mới được đào, thì phải tiếp tục truy lùng và trục xuất những con vật quái ác đó đi.

CHI PHÍ THỰC TẾ

1. Thuê pest control companies.

Một lần, bảo đảm trong một tháng: **135 USD**

Nếu ký hợp đồng hằng năm, gồm luôn cả việc diệt trừ kiến, sâu bọ, gián v.v.: 35\$/tháng + tiền vật liệu (nếu phải diệt trừ nhiều gophers/moles/voles sẽ tính phụ phí)

2. Làm lấy:

Mua tổng cộng **\$30.0** (dùng được 8 lần)

- 2 gói gasser (8 thỏi gas): 13.0
- 4 chai 4oz. castor oil 14.0
- 1 chai dishwashing liquid 3.0
- Mua thêm nếu chưa có: 1 15-gal.

sprayer: 6.5